

RIIGIHANGE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	208-24/264580
Otsuse kuupäev	21.11.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	AS-i Signaal TM vaidlustus Tallinna Transpordiameti riigihankes „Elektroonsete liikluskorraldusvahendite ost 2023-2026“ (viitenumber 264580) OÜ KIIRWARREN.KL pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise otsustele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, AS Signaal TM, esindaja vandeadvokaat Kristina Laarmaa Hankija, Tallinna Transpordiamet, esindaja Urmas Tammiksaar Kolmas isik, OÜ KIIRWARREN.KL, esindaja vandeadvokaat Kristina Uuetoa-Tepper
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

Riigihangete seaduse § 197 lg 1 p 5 ja § 198 lg 1 alusel

1. **Rahuldada AS-i Signaal TM vaidlustus ja tunnistada kehtetuks Tallinna Transpordiameti 23.10.2024 käskkiri nr 1.-16/24/23 OÜ KIIRWARREN.KL pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise osas.**
2. **Mõista Tallinna Transpordiametilt AS-i Signaal TM kasuks välja tasutud riigilõiv 1280 eurot ja esindaja kulud 2035 eurot (käibemaksuta).**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 10.07.2023 avaldas Tallinna Transpordiamet (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Elektroonsete liikluskorraldusvahendite ost

2023-2026“ (viitenumber 264580) (edaspidi Riigihange) hanketeate.

2. Hankija 24.08.2023 käskkirjaga nr 1-16/23/19 tunnistati OÜ KIIRWARREN.KL pakkumus vastavaks ja edukaks. AS Signaal TM vaidlustas need otsused. Riigihangete vaidlustuskomisjon (edaspidi vaidlustuskomisjon) rahuldab vaidlustusasjas 129-23/264580 vaidlustuse, kohtuasjas 3-23-2246 jäeti kaebus ja apellatsioonkaebus rahuldamata. Kassatsioonkaebust Tallinna Ringkonnakohtu 18.01.2024 otsusele ei esitatud, otsus jõustus 30.01.2024.

Hankija 29.04.2024 käskkirjaga nr 1.-16/24/5 tunnistati Riigihanke menetlus kehtetuks, sellele otsusele esitatud vaidlustuse vaidlustuskomisjon oma 30.05.2024 otsusega vaidlustusasjas 87-24/264580 rahuldab. Sellele vaidlustuskomisjoni otsusele kaebust ei esitatud.

30.09.2024 käskkirja 1.-16/24/18 tunnistab Hankija uuesti OÜ KIIRWARREN.KL pakkumuse vastavaks ja edukaks. 08.10.2024 laekus vaidlustuskomisjonile AS-i Signaal TM vaidlustus nende Hankija otsustele. 08.10.2024 käskkirjaga nr 1.-16/24/19 Hankija otsustas *tunnistada kehtetuks Tallinna Transpordiameti juhataja 30.09.2024 käskkiri nr 1.-16/24/18 Riigihanges „Elektroonsete liikluskorraldusvahendite ost 2023-2026“ (viitenumber 264580) pakkumuste vastavaks tunnistamine ning pakkumuse edukaks tunnistamine*. Vaidlustus Hankija 08.10.2024 otsustele jäi riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 197 lg 1 p-i 8 ja § 192 lg 3 p-i 5 alusel läbi vaatamata (vaidlustusasi 195-24/264580).

3. 31.10.2024 laekus vaidlustuskomisjonile AS Signaal TM (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsustele tunnistada OÜ Kiirwarren.KL (edaspidi ka Kolmas isik) pakkumus vastavaks ja edukaks (23.10.2024 käskkiri nr 1.-16/24/23 resolutsiooni p-id 2 ja 3).

4. Vaidlustuskomisjon teatas 06.11.2024 kirjaga nr 12.2-10/208 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 11.11.2024 ja neile vastamiseks 14.11.2024.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks Hankija ja Kolmas isik.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **AS Signaal TM**, põhjendab taotlusi järgmiselt.

5.1. Hankija on leidnud, et Kolmanda isiku pakkumus vastab täielikult ja mistahes mõõndusteta kõikidele Riigihanke tingimustele.

Vaidlustaja hinnangul on kohtuasjas 3-23-2246 jõustunud kohtuotsusega ammendavalt tuvastatud, et Kolmanda isiku pakkumuses nimetatud ainus spetsialist ei täitnud RHAD p-is 5.3 sätestatud elektrooniliste liikluskorraldusvahendite töökogemuse nõude ajalist kestust (sest nõude mittetäitmine oli ilmne Kolmanda isiku poolt antud selgitustest) ning seetõttu ei pidanud vaidlustuskomisjon ja kohtud isegi vajalikuks sisuliselt kontrollida, kas Kolmanda isiku poolt väidetud töökogemus ka sisuliselt on tõendatud (nii fooriprogrammide kui elektrooniliste liikluskorraldusvahendite osas).

5.2. Eelnevas vaidlustusasjas (vaidlustuse lisa 1) ja sellest võrsunud kohtuasjas 3-23-2246 (vaidlustuse lisad 2-3) on tuvastatud järgmised asjaolud:

- Kolmanda isiku pakkumuses on nimetatud vaid üks spetsialist V.A., kelle kohta pakkumuses esitatud CV on Vaidlustajale esitatud kärbitud kujul (lisa 5). Sellest nähtub mh, et spetsialist on tegutsenud alates 2018 Kolmanda isiku juures elektroonikatööde juhina;
- V.A. CV-st ei nähtu mitte mingisuguseid andmed selle kohta, kas üldse ja kuidas on täidetud RHAD p-is 5.3 esitatud töökogemuse nõue esiteks, elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse ja teiseks fooriprogrammide koostamise ja rakendamise osas;
- Kolmas isik on Hankijale andnud 17.08.2023 selgituse spetsialisti töökogemuse kohta, mis on eelnevas kohtumenetluses esitatud Vaidlustajale kärbitud kujul (lisa 6) ning millest on Vaidlustajale näha mh järgnev järgnev: „Kinnitame, et YY on olnud elektroonikatööde juhina järjepidevalt seotud lepingute täitmisega, milles raames on mh YY juhtimisel ja/või osalusel:
- koostatud ja rakendatud fooriprogramme, sh nt järgmiste lepingute täitmisel:
  - leping NN-ga hanges viitenr xx „zz“ täitmisajaga 15.05.2018 – 15.05.2023. a (siin ja edaspidi eRHRI andmed);
  - alltöövõtuleping RRga, kes täitis lepingut hankes viitenr xx „xx“ täitmisajaga 28.08.2020 - 28.03.2023. a;
- paigaldatud elektroonilisi liikluskorraldusvahendeid, sh nt järgmiste lepingute täitmisel:
  - alltöövõtuleping TTga, kes täitis lepingut hanke viitenr xx „xx“ täitmisajaga 11.07.2022 - 02.12.2022. a;
  - alltöövõtuleping SS-ga, kes täitis lepingut hankes viitenr xx „xx“ täitmisajaga 11.10.2021 – 29.06.2022. a;
  - alltöövõtuleping QQ-ga, kes täitis lepingut hankes viitenr xx „xx“ täitmisajaga 17.11.2020 - 31.01.2023. a.“

Kolmanda isiku poolt vaidlustusasjas ja kohtumenetluses antud selgitusi arvestades kinnitasid nii vaidlustuskomisjon kui ka kõik kohtuastmed (vt Tallinna Ringkonnakohtu otsuse p 18), et kuna Kolmanda isiku selgituste toetusel eeldades on juba ilmne, et spetsialistil puudub elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise vähemalt 3-aastane töökogemus, siis puudub vajadus täiendavalt tõendeid kontrollida selle kohta, kas isikul väidetud töökogemus sisuliselt on olemas või mitte (sest viisil või teisel pole täidetud 3-aastase töökogemuse ehk ajalise kestuse nõue).

5.3. Vaidlustatud 23.10.2024 käskkirja lisaks oleva protokollilise otsuse kohaselt on Hankija väidetavalt kontrolli teostanud Kolmanda isiku spetsialisti töökogemuse suhtes elektrooniliste liikluskorraldusvahendite osas. On ilmne, et Hankija protokollis viidatud nn töökogemus elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse osas vastab vähemalt oma ajaperioodi osas hoopis fooriprogrammide koostamise ja kasutamise referentsile. Seetõttu on Vaidlustajal kahtlus, et Hankija on ebaõigesti lugenud Kolmanda isiku ainsal spetsialistil vähemalt 3-aastase töökogemuse elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse osas täidetuks hoopis referentslepingu osas, mis Kolmanda isiku enda 17.08.2023 selgituste järgi puudutas hoopis fooriprogrammide koostamist ja kasutamist. Fooriprogramm on tarkvara, elektrooniline liikluskorraldusvahend (isegi kui see on foor, mis töötab fooriprogrammi peal) ei ole tarkvara, vaid füüsiline ese, mille paigaldamise kogemust vähemalt kolme aasta vältel on RHAD p-is 5.3 nõutud.

5.4. Arvestades eelnevat vaidlustus- ja kohtumenetlust ei ole eluliselt usutav, et Kolmandale isikule ega ka mitte Hankijale endale ei tulnud meelde spetsialisti töökogemus Hankijale endale täidetud lepingus enam kui 6 kuu vaidluse kestel, mistõttu on Vaidlustaja hinnangul ilmne, et Kolmanda isiku uued selgitused ja Hankija värskendatud mälestused spetsialisti väidetava töökogemuse kohta Hankijale endale täidetud lepingus ei saa olla tõepärased.

Eelnevas vaidlustusmenetluses ja kohtumenetluses ei ole vaidlustuskomisjon ega kohtud isegi pidanud kontrollima, kas spetsialistil on tegelikult tõendatud töökogemus elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduses (vähemalt 3 aastat) ja tõendatud töökogemus fooriprogrammide koostamise ja kasutamise osas (vähemalt 3 aastat) – kuna Kolmanda isiku enda selgituste kohaselt oli puudujääk elektrooniliste liikluskorraldusvahendite töökogemuse ajalise kestuse osas ilmne, siis puudus sisuliseks täiendavaks kontrolliks kohtute poolt ka vajadus. Seetõttu on pakkumuse vastavaks tunnistamiseks vajalik sisuliselt kontrollida töökogemuse olemasolu mõlemas valdkonnas (st nii elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse kui ka fooriprogrammide koostamise ja rakendamise valdkondades).

Nähtuvalt 23.10.2024 käskkirja lisaks olevast protokollist ei ole Hankija mitte mingisugust sisulist kontrolli teostanud fooriprogrammide koostamise ja kasutamise töökogemuse sisulisel kontrollimisel ja elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse töökogemuse osas on Hankija viidanud vaid Hankijale endale väidetavalt täidetud lepingule (mille kohta Hankijal eelnevas vaidluses mingit teadmist ega mälestust ei olnud).

Vaidlustatud 23.10.2024 käskkirja lisaks olevas protokollilises otsuses viitab Hankija lihtsalt, et V.A. on teostanud elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldust Hankija enda lepingus riigihankes viitenumber 195722. Hankija ei ole selgitanud, millisel perioodil V.A. on elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamisega tegelenud ja mida konkreetsetelt üldse teinud. Arvestades Hankija ja Kolmanda isiku senist käitumist ei saa Vaidlustaja hinnangul Kolmanda isiku pakkumuse vastavuse kontroll piirduda Hankija kinnitusega, et Kolmanda isiku spetsialistil on nõutud töökogemus, vaid riigihanke läbipaistvuse põhimõttest tulenevalt lasub Hankijal põhjendamiskohustus, milliste konkreetsete tõendite pinnalt on Hankija järeldanud, et just V.A.-l on elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise kogemus pikkusega vähemalt 3 aastat ning milliseid töid on see isik konkreetsetelt oma töökogemuse raames teinud (milliseid elektroonilisi liikluskorraldusvahendeid, millisel arvul ja kuhu täpselt on isik ise paigaldanud).

5.5. Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

5.5.1. Nii Kolmas isik kui ka Hankija on vastuses vaidlustusele esitanud sisuliselt vaid järgmised argumendid:

- a) Hankija ei pidanudki V.A. töökogemust fooriprogrammide koostamisel ja rakendamisel sisuliselt kontrollima, sest Hankija ja Kolmanda isiku arvates oli juba kohtuasjas 3-23-2246 jõustunud lahendiga tuvastatud spetsialisti poolt selle tingimuse täitmine;
- b) V.A. poolt elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise töökogemuse nõue on täidetud Kolmanda isiku poolt 30.01.2024 antud selgituse alusel, mille Hankija väitel on Kolmas isik esitanud omaalgatuslikult ilma Hankija sellekohase küsimuseta ja riigihangete registri väliselt. Väidetav selgitus on lisatud Hankija 06.11.2024 menetlusedokumendile lisana 2 (ja 07.11.2024 VAKO poolt edastatud osaliselt kaetuna).

Vaidlustuskomisjon on edastanud Vaidlustajale väljavõtte riigihangete registri teabevahetusest, millest nähtub, et Hankija ei ole mitte mingisugust kontrolli teostanud ega ühtegi küsimust küsinud elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise töökogemuse kohta ei enne ega pärast kohtuasjas 3-23-2246 kohtuotsuse jõustumist. 07.11.2024 edastas vaidlustuskomisjon Vaidlustajale väljavõtted ka Kolmanda isiku poolt Hankijale antud vastustest järgmiselt: 13.09.2024, 8.03.2024, 30.01.2024 ja 17.08.2023. Nendest vastustest on ärisaladusena oluline osa selgitustest kaetud, mistõttu Vaidlustajale ei ole tegelikult teada, kas kasvõi fooriprogrammide koostamise ja rakendamise osas V. A. töökogemus ka sisuliselt tõendatud on või mitte.

5.5.1.1. Fooriprogrammide koostamise ja rakendamise töökogemusest

Nähtuvalt väljavõttest riigihangete registrist on Hankija 10.09.2024 küsinud foorikontrollerite programmeerimise ja rakendamise kohta. Nähtuvalt väljavõttest Kolmanda isiku 13.09.2024 vastusest on näha, et Kolmas isik on põhjendanud miks tuleb fooriprogrammide koostamise ja rakendamise kogemusena käsitada ka juhtimistõid, mitte reaalselt fooriprogrammide koostamist ja rakendamist vahetult spetsialisti enda poolt. Sama seisukohta tundub Kolmas isik olevat avaldanud ka 08.03.2024 vastuses. Sellest järeldub, et tegelikkuses ongi Hankija teostanud sisulist kontrolli vaid fooriprogrammide koostamise ja rakendamise töökogemuse kohta, mistõttu 30.09.2024 käskkirjas (vaidlustuse lisa 4, mille Hankija kehtetuks tunnistas vaidlustuse tõttu) ei ole sugugi tegemist nn inimliku näpuveaga nagu Hankija ja Kolmas isik väita püüavad.

07.11.2024 Vaidlustajale esitatud Kolmanda isiku vastustest on eemaldatud sisulised viited fooriprogrammide koostamise ja rakendamise töökogemuse tõenditele, mistõttu ei ole Vaidlustajal võimalik esitatud dokumentide pinnalt hinnata, kas Hankija on jõudnud põhjendatult järelduseni, et V. A. on ka tegelikult tõendatud fooriprogrammide koostamise ja rakendamise töökogemus. Vaidlustajale nähtavast tekstiosas ei ole Kolmas isik vastanud Hankija 10.09.2024 püstitatud küsimusele milliseid konkreetsete foorikontrollerite programme on V.A. tegelikult koostanud ja rakendanud. Pidades silmas Kolmanda isiku vastuse seisukohti, et spetsialistil endal ei peagi olema fooriprogrammi koostamise ja rakendamise kogemust, vaid piisab juhtimisfunktsioonist, on Vaidlustajal kahtlus, et V. A. ei oma fooriprogrammide koostamise ja rakendamise vähemalt 3-aastast töökogemust ka mitte Kolmanda isiku poolt antud selgituste kohaselt.

Hankija ega Kolmas isik ei ole oma vastustes vaidlustusele maininud, et Hankija on 10.09.2024 tegelikult esitanud Kolmandale isikule küsimusi fooriprogrammide koostamise ja rakendamise kohta sihiga teostada sisulist kontrolli. Ilmselt ei osanud Hankija ja Kolmas isik arvata, et Vaidlustajale edastatakse väljavõtte riigihangete registri teabevahetusest. Vaidlustajale ei ole teada, mida konkreetset on Kolmas isik Hankija 10.09.2024 päringule vastanud fooriprogrammide koostamise ja rakendamise töökogemuse kohta, kuid seda kummastavam on nii Hankija kui Kolmanda isiku ohtrasõnalised argumendid selle kohta, et fooriprogrammide koostamise ja rakendamise kogemust ei pidanudki Hankija kontrollima tulenevalt kohtuotsusest 3-23-2246. Ilmselgelt on Hankija sisulise kontrolli kavatsust avaldanud oma 10.09.2024 päringus Kolmandale isikule.

Eelnevat arvestades on Vaidlustaja kahtlused veelgi enam põhjendatud, et Kolmanda isiku vastused 10.09.2024 päringule ilmselt ei kinnitanud isegi mitte fooriprogrammide koostamise ja rakendamise 3-aastast töökogemust V.A.-l, sest juhtimiskogemus ei ole võrdsustatav fooriprogrammide koostamise ja rakendamise töökogemusega ning Kolmas

isik ei ole vastanud konkreetsetl Hankija 10.09.2024 päringule, milliste fooriprogrammide koostamisel ja rakendamisel on V.A. osalenud. Mitte mingisugust muud mõistlikku põhjendust ei saa olla miks nii Hankija kui ka Kolmas isik püüavad eitada fooriprogrammide koostamise ja rakendamise töökogemuse osas kontrolli teostamise vajadust - kui Kolmanda isiku vastused Hankija 10.09.2024 päringule ka sisuliselt kinnitaks V.A.-l vähemalt 3-aastase töökogemuse olemasolu fooriprogrammide koostamisel ja rakendamisel, siis ilmselt nõnda oleks nii Hankija kui ka Kolmas isik vastuses vaidlustusele vastanud.

5.5.1.2. Elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse töökogemusest

Elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse vähemalt 3-aastase töökogemuse osas on ilmne, et Hankija ei ole mitte mingisugust sisulist kontrolli teostanud. Nii Hankija kui ka Kolmas isik viitavad sellele, et vastav töökogemus on tõendatud Kolmanda isiku 30.01.2024 selgitusega, mida riigihangete registrist ei nähtu. Hankija vastuse lisas 2 on väidetav selgitus toodud Word-dokumendina, mille andmetest on näha, et viimati on kõnealust dokumenti modifitseerinud U.T. ning dokument ise on loodud 05.11.2024 kell 16.20. Hankija vastuse lisast 2 pole mitte mingil moel tuletatav, et sellise nn selgituse on üldse andnud Kolmas isik või millal seda on tehtud ning millise sidekanali kaudu. Eelnevat arvestades on Vaidlustajal kahtlus, et Hankija vastuse lisas 2 esitatud dokument ei ole autentne ja seetõttu on see tõendina ilmselgelt ebausaldusväärne.

Hankija vastuse lisas 2 esitatud tekstist ei nähtu, et selle pinnalt saaks kasvõi teoreetiliselt lugeda tõendatuks V.A. vähemalt 3-aastase töökogemuse elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamisel nagu hanketingimustes on nõutud. Lisas 2 on pelgalt viidatud, et riigihanke viitenumber 195722 sõlmitud lepingu nominaalne kehtivusaeg oli 15.05.2018 – 15.05.2023, ent sellest ei järeldu mitte mingil moel, et V.A. omandas selle lepingu alusel elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse vähemalt 3-aastase töökogemuse. Ei ole usutav, et Hankija polnud kohtuasja 3-23-2246 menetlemise ajal teadlik riigihanke viitenumber 195722 täitmise üksikasjadest - seepärast kui V.A.-l oleks ka tegelikult olnud riigihanke viitenumber 195722 täitmisel vähemalt 3-aastane töökogemus elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamisel, siis ilmselgelt oleks Hankija sellele aspektile tuginenud juba kohtuasjas 3-23-2246, mitte lasknud enam kui 6 kuu vältel vaidlustuskomisjonis, halduskohtus ja ringkonnakohtus lasta tuvastada seda, et V.A.-l puudub elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise kogemus.

6. Hankija, Tallinna Transpordiamet, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Seda, et Hankijal oli õigus ja ka kohustus kontrollida pakkumusi pärast kohtuvaidlust, selgub Tallinna Ringkonnakohtu 18.01.2024 haldusasjas 3-23-2246 tehtud otsuse p-ist 18. Ringkonnakohtus kasutab mineviku vormi („hankija ei saanud...“), mistõttu andis ringkonnakohtus hinnangu Hankija tegevusele enne kohtuvaidlusi. Kohtu tõdemust ei saa aga kuidagi tõlgendada nii, et see keelaks Hankijal pärast kohtuotsuse jõustumist igasuguse pakkumuste kontrolli ja analüüsi ning uute otsuste tegemist.

6.2. Hankija on teadlik, et tegemist on erinevate pakkumuse vastavuse tingimustega ja ta on mõlemaid kontrollinud eraldi. Hankija selgitab, et 23.10.2024 käskkirja aluseks olevas hankekomisjoni protokollis mainitud hanke viitenumbri 195722 sisuks on elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldus.

Kuna elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise kogemus ja fooriprogrammide koostamise ja kasutamise kogemus on erinevad pakkumuse vastavuse tingimuse, on loogiline, et ka nende kontrollimise käik ja kontrollitulemused on erinevad.

Fooriprogrammide koostamise ja kasutamise kogemust ei oleks Hankija pidanudki pärast Tallinna Ringkonnakohtu 18.01.2024 otsuse jõustumist kontrollima. Tallinna Ringkonnakohus jättis Tallinna Halduskohtu 23.11.2023 otsuse resolutsiooni muutmata, kuid asendas selle põhjendused ringkonnakohtu otsuse põhjendustega (kohtuotsuse resolutiivosa punkt 3). Ringkonnakohus tuvastas, et piisava töökogemuse (st pikemalt kui 17.11.2020–31.01.2023) olemasolu pole tuvastatud elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise osas. Puuduseid fooriprogrammide koostamise ja kasutamise kogemuse hindamisel ringkonnakohus ei tuvastanud. Kuna Hankija käsitles oma 30.09.2024 käskkirjas täiendavat fooriprogrammide koostamise ja kasutamise kogemuse kontrolli, aga jättis käsitlemata elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise kontrolli, tunnistaski Hankija oma eelneva käskkirja kehtetuks.

6.3. Hankijale jääb arusaamatuks, millest tulenevalt järeldas Vaidlustaja, et Hankija ei teadnud või ei mäletanud, et tema ja Kolmanda isiku vahel on hanke viitenumbriga 195722 „Elektrooniliste liiklusvahendite ost“ tulemusena on sõlmitud leping, mille sisuks on elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamine. Hankija oli nimetatud lepingu pool ja esitas Kolmanda isiku pädevuse kinnitamiseks Vaidlustajale muuhulgas järgmise teabe (vt vaidlustuse lisa 6): *„koostatud ja rakendatud fooriprogramme, sh nt järgmiste lepingute täitmisel: o leping NN-ga hanges viitenr xx „zz“ täitmisajaga 15.05.2018 – 15.05.2023. a (siin ja edaspidi eRHRI andmed)“*.

Pakkujana oli Vaidlustajal ligipääs riigihanke viitenumber 195722 alusdokumentidele, sh hankelepingu projektile ja seeläbi on Vaidlustaja teadlik, milliseid lepingulisi ülesandeid selle hanke võitja (Kolmas isik) lepingus täitis.

Kolmas isik on kinnitanud, et V.A. osales riigihanke viitenumbriga 195722 lepingu täitmisel ja Hankija peab seda kinnitust piisavaks.

Hankijale jääb arusaamatuks, millisel põhjusel peab vaidlustuskomisjon kohtlema Hankijat diskrimineerivalt ja nõudma talt andmeid, mida Hankija riigihanke alusdokumentides pole ise kehtestanud. Hankija tuleb meelde, et kehtestas RHAD p-is 5.3 elektrooniliste töökogemuse nõude liikluskorraldusvahendite paigaldamise, aga samuti fooriprogrammide koostamise ja rakendamise osas (mõlemas vähemalt 3 aastat). Nimetatud töökogemuse tõendamiseks tuli pakkujal esitada lepingu täitmisel vahetult osalevate isikute CV-sid, mida Kolmas isik ka teinud on. Hankija juhib tähelepanu, et vastavalt RHAD p-ile 5.3 oli spetsialisti digitaalne või omakäeline kinnitust, et nad osalevad reaalselt lepingu täitmisel, nõutav üksnes siis, kui see spetsialist ei tööta otseselt pakkuja koosseisus. Kuna V.A. töötas vaadeldaval ajal Kolmanda isiku koosseisus, ei olnud tema kinnitus vajalik.

6.4. Hankija täiendavad seisukohad.

6.4.1. Vaidlustaja väidab, et „nii Hankija kui ka Kolmas isik viitavad sellele, et vastav töökogemus on tõendatud Kolmanda isiku 30.01.2024 selgitusega, mida riigihangete registrist ei nähtu.“ Esitatud väide on vale. Tegemist on rubriigis „sõnumid hankijale“ salvestatud Kolmanda isiku pöördumisena (pöördumise ID 814964, vt lisatud kuvatõmmis).

6.4.2. Vaidlustaja leiab, et Hankija poolt esitatud vaidlustuse vastuse lisa 2 näol on tegemist Word-dokumendina, mille andmetest on näha, et viimati on kõnealust dokumenti modifitseerinud hankija esindaja ning dokument ise on loodud 5.11.2024 kell 16.20. Seetõttu on Vaidlustajal tekkinud kahtlus, et „*Hankija vastuse lisas 2 esitatud dokument ei ole autentne ja seetõttu on see tõendina ilmselgelt ebausaldusväärne*“. Hankija esindaja tõesti modifitseeris nimetatud Wordi dokumenti, kuna ainult sel moel sai eemaldada ärisaladuseks tunnistatud andmed teise refereeritud hanke kohta, mis esitati Hankijale V.A. pädevuse tõendamiseks. Kui Wordi dokument on eemaldatud digitaallkirja konteinerist, on selle loomise ajaks digitaallkirja konteinerist eemaldamise aeg, mitte aga algne dokumendi loomise aeg.

7. Kolmas isik, **OÜ KIIRWARREN.KL**, vaidleb vaidlustusele vastu.

7.1. Vaidlustatud on Kolmanda isiku pakkumuse vastavus RHAD p-le 5.3 (edaspidi Tingimus).

Vaidlustaja leiab, et Kolmanda isiku pakkumus on Tingimusele mittevastav, kuivõrd Kolmanda isiku spetsialistil puuduvad nõutud töökogemused, täpsemalt

- 3-aastane „*elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse*“ töökogemus;
- 3-aastane „*fooriprogrammide koostamise ja rakendamise*“ töökogemus.

Vaidlustuskomisjon on asunud 29.09.2023 otsuses mh järgmistele seisukohtadele:

- [p 9.4] „*Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kuna Hankija ei olnud RHAD-is nõudnud konkreetse töökogemuse tõendamist lepingute kaupa ja CV-s esitatud töökogemus (elektroonikatööde juht) võis hõlmata tööülesannete täitmist selgituses loetletud lepingute täitmisel, oli Hankijal põhimõtteline õigus selgitustena esitatud andmeid Kolmanda isiku pakkumuse vastavuse kontrollimisel arvestada.*
- *Samas - isegi kui fooriprogrammide koostamise ja rakendamise osas on esitatud lepingud täidetud CV-s esitatud töökogemuse ajavahemikus ja need selgitasid töökogemuse olemust ja pikkust vastavas fooriprogrammide koostamise ja rakendamise valdkonnas, siis varaseima lepingu täitmine elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise osas algas alles 17.11.2020 ja vastava valdkonna 3-aastane töökogemus on tõendamata*“.

Vaidlustuskomisjoni 29.09.2023 otsusele esitatud kaebusi menetlenud haldus- ja ringkonnakohus on samuti hinnanud Kolmanda isiku pakkumuses nimetatud spetsialisti töökogemuste vastavust Tingimuse nõuetele, kuid tuvastanud puudused üksnes „*elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse*“ töökogemuse osas, mitte „*fooriprogrammide koostamise ja rakendamise*“ töökogemuse osas.

Ka Vaidlustaja ise on vaidlustuskomisjoni 29.09.2023 otsusele järgnenud kohtumenetluses olnud järjepidevalt sõnaselgelt seisukohal, et vaidlustuskomisjoni otsusega tuvastati Kolmanda isiku spetsialistil nõutud 3-aastase töökogemuse olemasolu fooriprogrammide koostamisel ja rakendamisel: „*Samuti on VAKO otsusega tuvastatud, et ainsas esitatud CV-s on Kaebaja poolt Hankijale antud selgituste varal tõendamist leidnud ainult isiku 3-aastane töökogemus fooriprogrammide koostamisel ja rakendamisel*“ (Vaidlustaja 17.10.2023 vastus Tallinna Halduskohtule esitatud kaebusele haldusasjas 2-23-2246 p 12, Vaidlustaja 15.12.2023 vastus Tallinna Ringkonnakohtule esitatud apellatsioonkaebusele haldusasjas 2-23-2246 p 12).

7.2. Olulisena oli Tingimusega samasisuline hanketingimus kehtestatud paralleelselt läbiviidud hanke viitenumber 261559 „Mehhaaniliste liikluskorraldusvahendite ost ning mehhaaniliste ja elektroonsete liikluskorraldusvahendite hooldamine 2023– 2026“ AD p-s 5.3, millega seoses Tallinna Ringkonnakohus rahuldab haldusasjas 3-23-2245 tehtud 19.01.2024 kohtuotsusega (jõustus Riigikohtu 16.02.2024 määrusega¹, millega keelduti Vaidlustaja kassatsioonkaebuse menetlusse võtmisest) Kolmanda isiku apellatsioonkaebuse ning tänaseks on Hankija sõlminud selles hankes Kolmanda isikuga hankelepingu.² Kolmas isik tugines „fooriprogrammide koostamise ja rakendamise“ kogemuse tõendamisel samuti V.A.-le³ (võrdle Kolmanda isiku selgitusi Hankijale 15.08.2023 ja 17.08.2023). Ka haldusasjas 3-23-2245 ja sellele eelnenud vaidlustuskomisjoni menetluses tuvastati, et V.A. omab „fooriprogrammide koostamise ja rakendamise“ töökogemust: „Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kuna Hankija ei olnud RHAD-is nõudnud konkreetse töökogemuse tõendamist lepingute kaupa, oli Hankijal õigus selgitustena esitatud andmeid Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamisel arvestada (lepingud olid täidetud CV-s esitatud töökogemuse ajavahemikus ja selgitasid töökogemuse olemust) ning isikud, kelle kohta esitati CV1 ja CV2 vastavad RA p-s 5.3 liikluskorraldusvahendite paigaldamise spetsialistile ja fooriprogrammide koostamise ja rakendamise spetsialistile kehtestatud kogemuse nõudele.“⁴;

Tallinna Halduskohtu 23.11.2023 otsuse haldusasjas 3-23-2245⁵ p-st 14 nähtuvalt ei olnud Kolmanda isiku pakkumuse vastavus hanke viitenumber 261559 AD p-le 5.3 halduskohtus vaidlusalune osas, milles V.A. omab nõutavat „fooriprogrammide koostamise ja rakendamise“ töökogemust, vaid ennekoike osas, milles Kolmanda isiku pakkumuses ei ole esitatud andmeid kahe elektriiku ja „elektroonilise liikluskorraldusevahendite paigaldamise“ kogemuse kohta.

Tallinna Ringkonnakohtu otsuse p-s 16 on kinnitatud vaidlustuskomisjoni ja halduskohtu eeltoodud seisukohti: „[..Ringkonnakohus nõustub VAKO otsuse p-s 10.2 esitatud järeldusega, et kuna hankija ei olnud AD-s nõudnud konkreetse töökogemuse tõendamist lepingute kaupa, oli hankijal õigus selgitustena esitatud andmeid pakkumuse vastavaks tunnistamisel arvestada (lepingud selgitasid töökogemuse olemust ja tööperioodi) ning isikud, kelle kohta esitati CV-d, vastasid AD p-s 5.3 sätestatud liikluskorraldusvahendite paigaldamise spetsialistile ning fooriprogrammide koostamise ja rakendamise spetsialistile kehtestatud kogemuse nõudele.“

Seega ei saa enam olla vaidlusalune, et:

- Hankija pidi arvestama ka pärast pakkumuste esitamise tähtaega Kolmanda isiku poolt esitatud selgitusi spetsialisti Tingimuse vastavuse kohta, sh töökogemust puudutavas osas;
- Kolmanda isiku pakkumus ja selgitused spetsialisti töökogemuste kohta andsid Hankijale juba enne põhjendatud aluse lugeda Kolmanda isiku spetsialist vastavaks „fooriprogrammide koostamise ja rakendamise“ töökogemuse nõudele ning Kolmanda isiku spetsialisti vastavus antud nõudele on tuvastatud vaidlustuskomisjoni 29.09.2023 otsusega ning seda mh Vaidlustaja enda seisukohtade järgi.

¹ Lisa 2 – Riigikohtu 16.02.2024. a määrus haldusasjas 3-23-2245

² Lisa 3 – väljavõte eRHRist

³ Lisad 4.1 ja 4.2 – Hankija poolt esitatud ja Vaidlustajale haldusasjades 3-23-2245 ja 3-23-2246 kättesaadavad, osaliselt kaetud Kolmanda isiku 15.08.2023. a vastus Hankijale hankes viitenr 261559 ja 17.08.2023. a vastus Hankijale hankes viitenumber 264580

⁴ Lisa 5 – VAKO 27.09.2023. a otsus 127-23/261559 (vt p 10.2)

⁵ Lisa 6 – Tallinna Halduskohtu 23.11.2023. a otsus haldusasjas 3-23-2245

7.3. Vaidlustuskomisjonil on võimalik Kolmanda isiku poolt Hankijale esitatud selgituste pinnalt veenduda, et kõnealune spetsialist omab ka 3-aastast „*elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse*“ töökogemust. Kolmanda isiku poolt Hankijale 30.01.2024 esitatud selgitustest (mis vaidlustuskomisjonile on kättesaadavad eRHR vahendusel) nähtub mh, et Kolmas isik täitis analoogses varasemas hankes viitenumber 195722 „Elektrooniliste liiklusvahendite ost“ sõlmitud hankelepingut, täitmise perioodiga 15.05.2018–15.05.2023, milles teostas „*elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse*“ töid sama spetsialist. Nimetatud asjaolu on Vaidlustajale üheselt teada juba Hankija 23.10.2024 käskkirja juurde kuuluvast protokollis toodud põhjendustest ning vaidlustusest ei nähtu sisulisi põhjendusi, miks tuleks pidada Hankija seisukohta ekslikuks, ebaõigeks.

Vaidlustaja kahtlused puudutavalt Hankija 30.09.2024 ja 23.10.2024 otsuste põhjenduste vastuolu (so millist konkreetset töökogemust Hankija kontrollis)⁶ ei saa omada asjas tähtsust mh põhjusel, et vaidlustuskomisjoni 29.09.2023 otsuse tuvastusega, V.A.-l fooriprogrammide koostamisel ja rakendamisel 3-aastase töökogemuse olemasolu kohta, on õiguslikult seotud ka Hankija. Lisaks on Hankija 08.10.2024 käskkirjas põhistanud 30.09.2024 otsuste kehtetuks tunnistamist inimliku eksimusega. 30.09.2024 otsuse ja selle kehtetuks tunnistamise näol ei ole ega saagi olla tegemist asjaoludega, mida käsitleda 23.10.2024 otsuste sisuliste puudusena.

Vaidlustuskomisjonil on võimalik veenduda, et vaidlustatud Hankija 23.10.2024 otsus Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamiseks ka elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise 3-aastase töökogemuse osas rajaneb Kolmanda isiku asjakohastel ja piisavatel selgitustel, mille põhjal Hankija sai veenduda Kolmanda isiku spetsialisti täielikus vastavuses Tingimusele. Kolmas isik on Hankijale 30.01.2024 selgitanud, et V.A. on Kolmanda isiku elektroonikatööde juht alates 2018 ning on sellest ajast peale olnud järjepidevalt seotud asjakohaste lepingute täitmisega, mh sellistega, kus V.A. juhtimisel ja/või osalusel on paigaldatud elektroonilisi liikluskorraldusvahendeid, sh Hankijaga riigihankes viitenumber 195722 „Elektrooniliste liiklusvahendite ost“ täitmisaajaga 15.05.2018 – 15.05.2023 (ja ka muudes lepingutes). Vaidlustuskomisjonil on nimetatud selgituste põhjal võimalik veenduda ka selles, et viited 30.01.2024 selgituses konkreetset esile toodud lepingutele sisaldus juba varasemates selgitustes (paraku olid konkreetse näitena toodud välja üksnes fooriprogrammide koostamise ja rakendamisega seotud lepingute juures).

7.4. Kolmanda isiku täiendavad seisukohad.

7.4.1. Vaidlustaja seisukoha järgi peaks kinnitama Hankija poolt „*elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse*“ töökogemuse osas sisulise kontrolli teostamata jätmist ennekõike asjaolu, et Hankija ei ole pärast haldusasjas 3-23-2246 lõpplahendi jõustumist esitanud Kolmandale isikule ühtegi küsimust.

Kolmas isik on seisukohal, et mingit sisulist vahet ei ole selgitustel, mis esitatakse vastusena Hankija küsimusele ja selgitustel, mis esitatakse ilma Hankija eelneva päringuta. Teades, et Hankija peab Kolmandalt isikult niikuinii täiendavaid selgitusi küsima (kuivõrd Kolmanda isiku 17.08.2023 selgituses oli selgelt nimetatud, et konkreetset lepingud on esitatud üksnes näidetena (mitte ammendav loetelu)), esitas Kolmas isik Hankijale 30.01.2024 selgitused omal algatusel, mh eRHRi kaudu.

---

⁶ Vt Vaidlustuse p 9

7.4.2. Alusetud on Vaidlustaja kahtlused tulenevalt Hankija 05.11.2024 vastuse lisa 2 metaandmetest. Arusaadavalt on kõnealune näiline vastuolu tulenenud asjaolust, et Hankija lõi 30.01.2024 esitatud selgituste põhjal uue faili, eesmärgiga varjata osa algtekstist (Kolmanda isiku ärisaladusega kaitstud teise referentslepingu andmed).

Hankija on põhjendatult lugenud Kolmanda isiku spetsialisti „*elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse*“ töökogemuse tõendatuks 30.01.2024 selgituste põhjal. On tähelepanuväärne, et Vaidlustaja ei ole esitanud ühtegi sisulist põhjendust, miks asjaomast töökogemust ei saanud hanke viitenumber 195722 tulemusena sõlmitud lepingu täitmisel omandada. Vaidlustaja põhjendused seisnevad erinevates „kahtlustes“, mis ei väära aga fakti, et hanke viitenumber 195722 tulemusena sõlmitud lepingu alusel teostati „*elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse*“ töid, neid teostas Hankijale Kolmas isik ning Kolmanda isiku nimel tegutses nimetatud spetsialist.

Hanke viitenumber 195722 objekt oli sama, mis on käesoleva Riigihanke objekt, üks leping oli lihtsalt varasema perioodi leping ning teine hilisema perioodi leping. Kolmas isik oli eelnevas vaidluses seisukohal, et nõutav ei olnud töökogemuse tõendamine referentslepingute kaupa ning samal seisukohal oli ka Hankija (vt ka lisatud, haldusasjas nr 3-23-2246 Kolmanda isiku poolt 11.01.2024 esitatud menetlusedokumendi p 7). Vaidlustuskomisjon ja ka kohus jäid seisukohale, et töökogemus peab olema siiski tõendatud referentslepingute kaupa. See ei tähenda aga seda, et V.A.-l faktiliselt olemasolevat kogemust ei võinud täiendavalt selgitada täiendava referentslepingu väljatoomisega ja/või täiendavat referentlepingut arvesse võtta.

7.4.3. Kolmanda isiku spetsialisti vastavus „*fooriprogrammide koostamise ja rakendamise*“ töökogemuse nõudele ei saa olla käesoleva asjas enam vaidlusalune ning seda olenemata asjaolust, et Hankija on vastavasisulise kogemuse kohta esitanud Kolmandale isikule selgitustaotlusi, millele Kolmas isik on ka vastanud.

Isegi kui vaidlustuskomisjon eeltooduga ei nõustu, siis on asjaomane töökogemus tõendatud ainuüksi Kolmanda isiku poolt pärast haldusasja 3-23-2246 lõppemist esitatud selgitustega.

Vaidlustaja peamine väide näib olevat, et Vaidlustaja hinnangul on V.A. töökogemus omandatud vaid töid juhtides, kuid Vaidlustaja arvates sai nõutud töökogemust omandada vaid fooriprogramme *reaalselt* koostades ja rakendades. Kolmanda isiku hinnangul ei saa olla mõistlikku vaidlust selles, et ka tööde juhtimine on *reaalne* töö. Nii on ka Tallinna Ringkonnakohus haldusasjas 3-23-2245 tehtud 19.01.2024 otsuse p-s 16 ühemõtteliselt ümber lükanud halduskohtu otsuse p 14 seisukoha, mille järgi „*elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse*“ töökogemuse nõuet tuleb tõlgendada kitsalt selliselt, et nõutud on liikluskorraldusvahendite *vahetu paigaldamise kogemus*. Ringkonnakohus põhjendas, et asjaomast kogemust saab omandada ka neid töid juhtides. Kolmanda isiku selgituste põhjal on võimalik veenduda ka selles, et spetsialisti asjaomane töökogemus ei ole omandatud üksnes „*fooriprogrammide koostamise ja rakendamise*“ tööde juhtimisel, vaid ka nende vahetul teostamisel.

7.4.4. Kolmas isik ei nõustu Vaidlustaja põhjendustega, nagu ei oleks Kolmas isik Hankijale selgitanud, milliste konkreetsete foorikontrollerite programme on V.A. koostanud ja rakendanud. Vastav asjaolu on kontrollitav ja tõendatud mh Kolmanda isiku 13.09.2024 selgituste p-de 14 – 25 alusel.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. Hankija 23.10.2024 käskkirjaga nr 1.-16/24/23 (p 2) on tunnistanud Kolmanda isiku pakkumus vastavaks (kuna see vastab kõigile Riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele).

„Vastavusotsuses“ on esitatud järgmine põhjendus: *Tallinna Ringkonnakohtu 18.01.2024 otsuse haldusasjas 3-23-2246 punkti 18 kohaselt ei saanud hankija apellandi (OÜ KIIRWARREN.KL - hankija) pakkumust tunnistada vastavaks ja apellanti kvalifitseerida, samuti tunnistada tema pakkumust edukaks, kuna "ei saa järeldada, et CV-s või ka apellandi 17.08.2023 vastuses oleks andmed spetsialisti töökogemuse kohta elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamisel pikemalt kui 17.11.2020–31.01.2023."* Eelöeldust tulenevalt kontrollis hankija täiendavalt pakkuja OÜ KIIRWARREN.KL töötaja pädevust elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamisel.

OÜ KIIRWARREN.KL töötaja V.A. täitis elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise ülesandeid muuhulgas ka hankijaga sõlmitud hanke „Elektrooniliste liiklusvahendite ost“(viitenumber 195722) lepingu täitmisel ajavahemikul 15.05.2018 – 15.05.2023. Seega vastab OÜ KIIRWARREN.KL pakkumus hanke alusdokumendi p 5.3 nõudele.

Vaidlustaja leiab, et Kolmanda isiku spetsialistil V.A.-l puuduvad RHAD p-is 5.3 nõutud:

- 3-aastane elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse töökogemus;
- 3-aastane fooriprogrammide koostamise ja rakendamise töökogemus.

8.1. RHAD p 5.3 kohaselt *pakkuja peab riigihanke esemeks olevate teenuste teostamisel kaasama spetsialistid, kes omavad pädevust elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise (töökogemus vähemalt 3 aastat), fooriprogrammide koostamise ja rakendamise osas (töökogemus vähemalt 3 aastat), samuti kvalifitseeritud elektrikud* Pakkumus peab sisaldama lepingu täitmisel vahetult osalevate ja käesolevas punktis täheldatud isikute CV-sid, mis sisaldavad andmeid nende spetsialistidele kehtestatud töökogemuse nõuetele vastavuse kohta. Kui spetsialistid ei tööta otseselt pakkuja koosseisus peab pakkumus sisaldama eelnimetatud spetsialistide digitaalselt või omakäelist kinnitust, et nad osalevad realselt lepingu täitmisel. Pakkuja peab esitama pakkumuses samad spetsialistid, kelle andmed on esitatud hankepassis tehnilise ja kutsealase pädevuse all.

Seega pakkumuses esitatavates CV-des pidid olema andmed *nende spetsialistidele kehtestatud töökogemuse nõuetele vastavuse kohta.*

Kolmanda isiku pakkumuses on ühe spetsialisti V.A. CV, kus on toodud:

- isikuandmed;
- andmed hariduse kohta;
- andmed pädevuse kohta;
- andmed täiendkoolituse kohta;
- andmed töökogemuse kohta (mh alates 2018 KIIRWARREN.KL OÜ elektroonikatööde juht);
- keelteoskus;
- arvutioskus;
- autojuhiload;
- huvialad.

Mis tahes andmed RHAD p-is 5.3 spetsialistidele kehtestatud töökogemuse nõuetele vastavuse kohta V.A. CV-s puuduvad.

Hankija on neljal korral (14.08.2023, 19.02.2024, 05.03.2024, 10.09.2024) küsinud Kolmandalt isikult selgitusi. 14.08.2023 RHAD p-i 5.3. töökogemuse nõude täitmise kohta üldiselt, teistel kordadel üksnes fooriprogrammide koostamise ja rakendamise töökogemuse täitmise kohta. Vaidlustuskomisjoni hinnangul on vastuoluline Hankija selgitus, et pärast kohtuotsuse jõustumist 30.01.2024 ei pidanudki ta enam kontrollima fooriprogrammide koostamise ja rakendamise töökogemuse täitmist, kuid samas kõik Hankija Kolmandale isikule esitatud selgitustaotlused on onud suunatud just selle kogemuse nõude täitmise kontrollimisele.

8.2. Kolmanda isiku 17.08.2023 vastusest Hankijale tuleneb, et V.A juhtimisel ja/või osalusel täideti järgmisi lepinguid:

- 1) koostatud ja rakendatud fooriprogramme, sh nt järgmiste lepingute täitmisel:
  - leping Tallinna Transpordiametiga hanges viitenumber 195722 „Elektrooniliste liiklusvahendite ost“ täitmisajaga 15.05.2018 – 15.05.2023;
  - alltöövõtuleping täitmisajaga 28.08.2020 – 28.03.2023.
- 2) paigaldatud elektroonilisi liikluskorraldusvahendeid, sh nt järgmiste lepingute täitmisel:
  - alltöövõtuleping täitmisajaga 11.07.2022 – 02.12.2022
  - alltöövõtuleping täitmisajaga 11.10.2021 – 29.06.2022;
  - alltöövõtuleping täitmisajaga 17.11.2020 – 31.01.2023. a.

Kolmanda isiku 22.02.2024 vastusest Hankijale tuleneb, et V.A. asus Kiirwarren.KL OÜ elektroonikatööde juhiks 02.07.2018 ning enne 11.08.2020 hõlmas tema juhtimisel ja osalusel Hankija küsitud fooriprogrammide koostamise ja rakendamise tegevusi ka alltöövõtuleping, mida täideti 01.08.2017 – 20.12.2018.

08.03.2024 selgituses andis Kolmas isik Hankijale täpsema ülevaate fooriprogrammide koostamise ja rakendamise töökogemuse täitmisest.

13.09.2024 selgituses andis Kolmas isik veel kord ülevaate fooriprogrammide koostamise ja rakendamise töökogemuse täitmisest ja mh viitas riigihankele viitenumber 261559, kus oli kehtestatud sama tingimus (Hankija on pidanud Kiirwarren.KL OÜ-d tingimusele vastavaks). Kolmas isik jäi 08.03.2024 esitatud selgituse juurde, mille kohaselt kõik vastava lepingu alusel ostetud foorikontrollerid (ITC-2, ITC 3, kokku ligi 100 tk) on Kolmanda isiku poolt programmeeritud ja V.A. osales kõigi vastavate foorikontrollerite programmeerimisel ning seda kas vastavaid töid konkreetse foorikontrolleri osas ise teostades või juhtides tööde tegemist.

Vaidlustusmenetluses on Kolmas isik väitnud, et eelnenud vaidlustus- ja kohtumenetluses oli ta seisukohal, et RHAD p-is 5.3 nõutud kogemust ei pea tõendama referentslepingutega. Kolmanda isiku vastuse Hankijale (eelkõige 17.08.2023 vastus) näitab aga selgelt, et Kolmas isik on V.A. RHAD p-ile 5.3 vastavat kogemust soovinud tõendada just referentslepingutega (vaatamata sellele, et Kolmas isik on neid lepinguid selles vaidlustusmenetluses nimetanud nn näidislepinguteks).

8.3. Tallinna Ringkonnakohtu 18.01.2024 haldusasjas 3-23-2246 tehtud otsuse p-i 18 kohaselt *Riigihangete vaidlustuskomisjon ja halduskohus jõudsid aga lõppjärel duses õigele otsusele ja*

põhjendasid õigesti, et pakkumuses näidatud isiku CV-st ja pakkuja selgitusest ei nähtu vajalik töökogemus.

RHAD p 5.3 nõuab, et pakkujal peab olema näidatud selline spetsialist, kellel on vähemalt 3-aastane elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise töökogemus, selline spetsialist, kellel on vähemalt 3-aastane fooriprogrammide koostamise ja rakendamise kogemus ja kvalifitseeritud elektrik. Need töökogemused ja kvalifikatsioon võivad olla, nagu eelnevalt selgitatud, ka ühel inimesel. Kaebaja pakkumusele lisatud CV-st ja 17.08.2023 vastusest nähtub, et pakkuja esitas mõlemas valdkonnas töökogemust omava spetsialisti ja kvalifitseeritud elektrikuna sama inimese andmed. 17.08.2023 vastuses on seejuures selgitatud järgmist: „YY on vastavalt CVs toodud andmetele töötanud KIIRWARREN.KL OÜs alates 2018. a-st elektroonikatööde juhina. /.../ Kinnitame, et YY on olnud elektroonikatööde juhina järjepidevalt seotud lepingute täitmisega, milles raames on mh YY juhtimisel ja/või osalusel: - koostatud ja rakendatud fooriprogramme, sh nt /.../ lepingute täitmisel /.../ täitmisajaga 15.05.2018–15.05.2023; - paigaldatud elektroonilisi liikluskorraldusvahendeid, sh nt /.../ lepingute täitmisel /.../ täitmisajaga 11.07.2022–02.12.2022, /.../ 11.10.2021–29.06.2022 ja /.../ 17.11.2020–31.01.2023.“ Sellest selgitusest ei saa järeldada, et CV-s või ka apellandi 17.08.2023 vastuses oleks andmed spetsialisti töökogemuse kohta elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamisel pikemalt kui 17.11.2020–31.01.2023. Üksnes töötaja ametinimetusest ei saa järeldada, et ta tegeles apellandi elektroonikatööde juhina ka elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamisega. Töökogemuse olemasolu selles valdkonnas ei ole näidatud vajaliku kestusega. Hankija ei saanud seega apellandi pakkumust tunnistada vastavaks ja apellanti kvalifitseerida, samuti tunnistada tema pakkumust edukaks

Seega on kohus asunud järgmistele seisukohtadele:

- 1) V.A. ametinimetusest (elektroonikatööde juht) ei saa järeldada tegelemist elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamisega;
- 2) töökogemuse olemasolu elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise valdkonnas ei ole näidatud vajaliku kestusega;
- 3) Hankija ei saanud Kolmanda isiku pakkumust tunnistada vastavaks ja Kolmandat isikut kvalifitseerida, samuti tunnistada tema pakkumust edukaks.

Kuna kohus on viidanud fooriprogrammide koostamine ja rakendamise töökogemuse ajale 15.05.2018–15.05.2023, siis sellest saab järeldada, et see osa RHAD p 5.3 tingimustest on täidetud.

Kohus on mh lähtunud sellest, et RHAD p-is 5.3 nõutava kogemuse tõendamine saab toimuda lepingute täitmise kaudu ja Kolmanda isiku töökogemuse olemasolu elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise valdkonnas ei ole näidatud vajaliku kestusega.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et vaidlusalused küsimused on järgmised:

- 1) kas Hankija sai peale kohtumenetluse lõppemist asuda veel kord kontrollima Kolmanda isiku spetsialisti V.A. vastavust RHAD p-ile 5.3;
- 2) kas Kolmas isik, kes oli jätnud pakkumuses esitatud V.A. CV-s esitamata V.A. kohta andmed RHAD p 5.3 kehtestatud töökogemuse nõuetele vastavuse kohta ja sai neid esitada peale pakkumuste esitamist 17.08.2023, sai veel ka peale vaidlustus- ja kohtumenetluse lõppemist esitada uusi andmeid V.A. vastavuse kohta RHAD p-is 5.3 kehtestatud töökogemuse nõuetele.

8.4. Vaidlus selle üle kas Kolmandal isikul on spetsialist, kes vastab RHAD p 5.3 tingimustele

algas 31.08.2023, kui vaidlustuskomisjonile laekus Vaidlustaja vaidlustus Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks ja edukaks tunnistamise ning kvalifitseerimise otsustele (Hankija 23.08.2023 käskkirja nr 1.-16/23/19 p-id 1 ja 3 ning 28.08.2023 käskkirja nr 1.-16/23/20 p 2).

Vaidlustuskomisjon vaidlustusasjas 129-23/264580 ja kohtud haldusasjas 3-23-2246 otsuseid tehes said lähtuda Kolmanda isiku pakkumusest ja Kolmanda isiku 17.08.2023 vastusest Hankija 14.08.2023 selgitustaotlusele ning vaidlustus- ja kohtumenetluses esitatud seisukohtadest. Vaidlustus- ja kohtumenetlustes ei esitatud lisaks 17.08.2023 Kolmanda isiku vastuses toodule täiendavad andmeid V.A. kogemuse kohta.

Kolmanda isiku 17.08.2023 vastusest tuleneb, et Kolmanda isiku spetsialistil V.A.-l puudub RHAD p-is 5.3 nõutud 3-aastane elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigalduse töökogemus - Kolmas isik on ise 17.08.2023 andnud Hankijale teada, et see kogemus on V.A.-l perioodil 17.11.2020 – 31.01.2023.

8.5. 30.01.2024 on Kolmas isik riigihangete registri vahendusel andnud Hankijale teada, et:

- Hankija on kohustatud uuesti hindama KIIRWARREN.KL OÜ pakkumuse vastavust ning tegema põhjendatud kirjaliku otsuse pakkumuse vastavaks tunnistamise või tagasilükkamise kohta (RHS § 114 lg 1);
- kuna pakkumuse koosseisus esitatud V.A. CV-st ja selle kohta antud selgitusest ei saanud järeldada, et V.A.-l on töökogemus elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamisel pikemalt kui 17.11.2020 - 31.01.2023, siis Kolmas isik täpsustab varasemas selgitustaotluses toodud infot, mille kohaselt on Kolmanda isiku elektroonikatööde juhina alates 2018 olnud järjepidevalt seotud lepingute täitmisega, mille raames on mh V.A. juhtimisel ja/või osalusel paigaldatud elektroonilisi liikluskorraldusvahendeid (lisaks varasemas selgitustaotluses toodud lepingutele) järgmiste lepingutega:
  - leping Tallinna Transpordiametiga riigihankes viitenumber 195722 „Elektrooniliste liiklusvahendite ost“ täitmisajaga 15.05.2018 – 15.05.2023;
  - alltöövõtuleping täitmisajaga 28.08.2020 - 28.03.2023.

Kui 17.08.2023 oli Kolmas isik andnud Hankijale teada, et lepingus Tallinna Transpordiametiga riigihankes viitenumber 195722 „Elektrooniliste liiklusvahendite ost“ täitmisajaga 15.05.2018 – 15.05.2023 ja alltöövõtulepingus täitmisajaga 28.08.2020 - 28.03.2023 osales V.A. fooriprogrammide koostamisel ja rakendamisel, siis Tallinna Ringkonnakohtu 18.01.2024 haldusasjas 3-23-2246 tehtud otsuse jõustumise päeval on Kolmas isik selgitanud Hankijale, et V.A. juhtimisel ja/või osalusel paigaldati nende lepingute täitmisel ka elektroonilisi liikluskorraldusvahendeid.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija ei saanud seda 30.01.2024 täiendavat selgitust enam arvesse võtta. Kui vaidlustuskomisjon ja/või kohtud tuvastavad pakkumuse mittevastavuse, siis ei saa pärast vaidluse lõppemist esitada hankijale veel selgitusi ja andmeid, milledest lähtuvalt pakkumus vastab vaidlusalusele tingimusele. Ja isegi kui esitatakse, ei saa hankija neid enam arvesse võtta.

8.6. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Tallinna Ringkonnakohtu 18.01.2024 haldusasjas 3-23-2246 tehtud otsuse p-i 18 viimasest lausest ei saa järeldada, et Kolmas isik saab Hankijale veel esitada selgitusi ja uusi andmeid RHAD p-le 5.3 vastavuse kohta.

RHS § 200 lg 6 kohaselt *vaidlustuse rahuldamisel on vaidlustuskomisjoni otsus hankijale täitmiseks kohustuslik. Hankija on kohustatud viima kõik oma riigihanke käigus tehtud otsused kooskõlla vaidlustuskomisjoni jõustunud otsusega. Hankija sõlmitud hankeping, mis on vastuolus vaidlustuskomisjoni otsusega, on tühine.*

Tallinna Ringkonnakohtu 18.01.2024 haldusasjas 3-23-2246 tehtud otsusega jõustus vaidlustuskomisjoni 29.09.2023 otsus vaidlustusasjas 129-23/264580. Selle vaidlustuskomisjoni otsuse p 9.4. kohaselt [---] *Seega isegi kui aktsepteerida Kolmanda isiku seisukohta, et RHAD-is ei ole märgitud, et iga HD p-s 5.3 nimetatud ametipositsiooni peaks täitma eraldi isik, millest tulenevalt spetsialist, kelle kohta on CV esitatud, võiks täita hankepingu täitmisel üheaegselt kahe spetsialisti rolli, ei ole Kolmanda isiku poolt esitatud CV-ga (ja täiendavate seisukohtadega) tõendatud elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise pädevust omava spetsialisti HD-s nõutav 3-aastane töökogemus.*

Seega vaidlustuskomisjon oli asunud seisukohale, et Kolmanda isiku pakkumus ei vastanud RHAD p-ile 5.3 ei pakkumuse esitamisel ega ka lähtudes Kolmanda isiku 17.08.2023 vastusest Hankijale. Hankija ei saanud pärast vaidlustuskomisjoni 29.09.2023 otsuse jõustumist hakata uuesti kontrollima Kolmanda isiku pakkumuse vastavust ja lähtudes Kolmanda isiku uutest selgitustest tunnistama Kolmanda isiku pakkumust vastavaks.

8.7. Asjaolu, et riigihankes „Elektrooniliste liiklusvahendite ost“ viitenumber 195722 oli Kolmanda isikuga sõlminud hankepingu just Hankija ise, ei ole antud juhul üldse oluline. See milliste lepingutega Kolmas isik tõendab oma pakkumuse (spetsialisti) vastavust RHAD p-ile 5.3 oli Kolmanda isiku otsustada - need andmed pidid olema juba pakkumuses esitatavas CV-s. Hankija (isegi kui mõnda lepingut on täidetud talle) ei saa pakkuja asemel otsustada seda, et just selle lepinguga soovib pakkuja tõendada oma pakkumuse vastavust RHAD p-ile 5.3. Lisaks sellele – Hankija ei pidanud teadma ja ilmselt ei teadnudki, kes Kolmanda isiku spetsialistidest mingit tööd teeb.

Vaidlustuskomisjon ja kohtud on lähtunud sellest, et Kolmanda isiku pakkumuses on esitatud V.A. CV ja Hankija võis küsida CV-s puuduolevaid andmeid pärast pakkumuse esitamist. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et neid andmeid RHAD p-i 5.3 vastavuse kohta ei saa küsida ja esitada korduvalt ja ka pärast seda, kui vaidlustuskomisjon ja kohtud olid tuvastanud V.A. mittevastavuse RHAD p-is 5.3 toodud 3-aastase elektrooniliste liikluskorraldusvahendite paigaldamise töökogemuse nõudele.

8.8. Eeltoodust lähtuvalt ei saanud Hankija tunnistada Kolmanda isiku pakkumust vastavaks, vaidlustuskomisjon tunnistab RHS § 114 lg-ga 1 ja 2 vastuolus oleva Hankija otsuse kehtetuks.

9. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus on vaidlustatud üksnes põhjusel, et Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsus pole õiguspärane. Kuna Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise kohta tunnistatakse kehtetuks, siis tulenevalt hankemenetluse etapiviisilisuse põhimõttest RHS-is ei saa pakkumuse edukaks tunnistamise otsus, millele ei eelne õiguspärast otsust pakkumuse vastavaks tunnistamiseks iseenesest olla kooskõlas RHS-iga. Seega tulenevalt RHS § 117 lg-st 1 tunnistab vaidlustuskomisjon kehtetuks ka Hankija otsuse Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks.

10. Vaidlustusmenetluse kulud

Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse täieliku rahuldamisega, kuuluvad vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

10.1. RHS § 198 lg 1 alusel kuulub Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele vaidlustuse esitamiseks tasutud riigilõiv 1280 eurot.

10.2. Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks summas 2035 eurot, 11 tunni õigusabi osutamise eest tunnihinnaga 185 eurot käibemaksuta.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Vaidlustaja lepingulise esindaja kulud on põhjendatud ja vajalikud, Hankijalt tuleb välja mõista 2035 eurot käibemaksuta.

10.3. Hankija ja Kolmanda isiku kulud vaidlustusmenetluses jäävad nende enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ulvi Reimets